

Orientering om kontrollutvalgets oppgaver og rolle

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Hemne kommune

Møtedato

19.01.2016

Saknr

02/16

Saksbehandler Sverre B. Midthjell**Arkivkode** FE - 033**Arkivsaknr** 15/140 - 4

Kontrollutvalgsekretariatets innstilling

Informasjonen tas til orientering

Vedlegg

Rapport fra kontrollutvalgets virksomhet i valgperioden 2011-2015

Oppfølging av vedtak innen forvaltningsrevisjon og selskapskontroll 2011-2015

Saksutredning

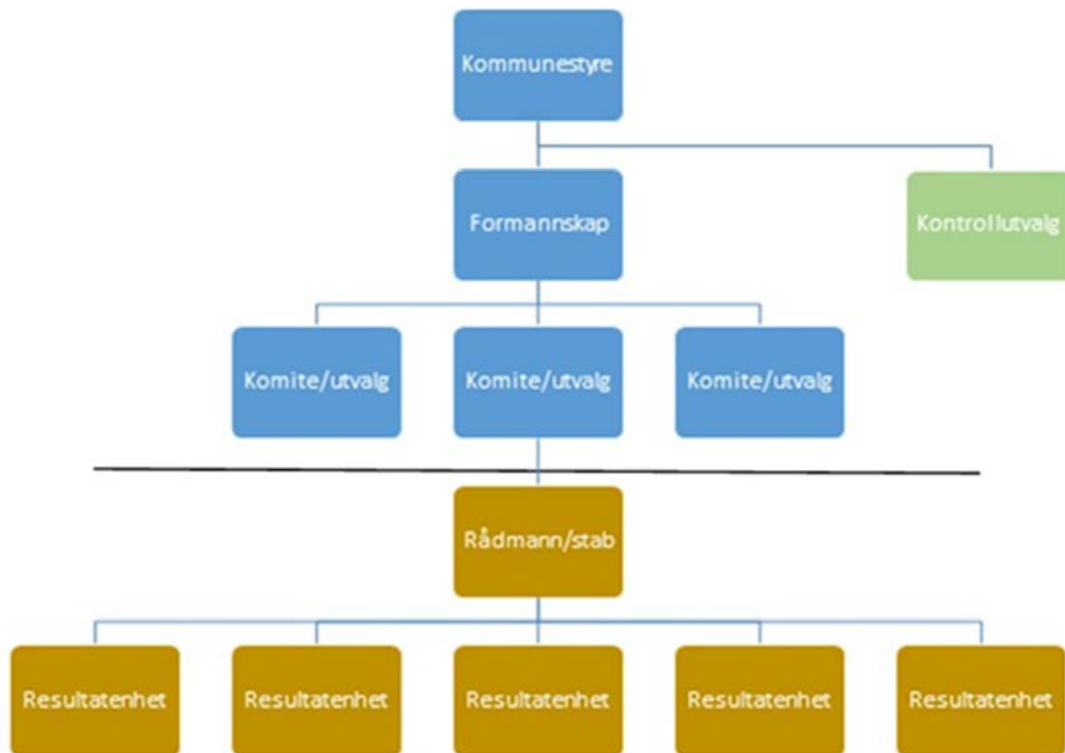
Sekretariatet vil med denne saken gi en første innføring i kontrollutvalgets rolle og oppgaver, som et ledd i opplæring av utvalget. I tillegg til dette saksfremlegget vil det bli gitt en muntlig orientering i møtet.

Kontrollutvalgets plass i den kommunale forvaltningen

Ordningen med kontrollutvalg ble lovfestet i 1992, da kommuneloven sist var gjennom en større fornyelse. Bakgrunnen for at kontrollutvalgene ble opprettet var at man ville sikre kommunene en egenkontroll basert på demokratiske prinsipper. Dette ble sett på som en del av det kommunale selvstyret og skulle bidra til å redusere behovet for statlig tilsyn og kontroll.

I henhold til kommunelovens § 76 er det kommunestyret som har det øverste tilsynet med den kommunale forvaltningen. Kommunestyret skal likevel velge et eget kontrollutvalg som står for det løpende tilsynet på kommunestyrets vegne.

Kontrollutvalgets forhold til de øvrige politiske organene og administrasjonen vises i figuren på neste side.

Figuren illustrerer at kontrollutvalget er uavhengig av den kommunale forvaltningen. Utvalget utøver kontrollfunksjonen på vegne av kommunestyret og er kun underlagt kommunestyret.

Kontrollutvalget skal ha tilgang til nødvendige ressurser for å fylle rollen. Det innebærer rimelig tilgang til økonomiske ressurser og bistand fra eget sekretariat. Sekretariatet står for administrativ bistand til utvalget, i tillegg til å utføre saksbehandling og komme med forslag til vedtak i saker til behandling.

Kontrollutvalget bestiller tjenester fra kommunens revisor, som står for gjennomføring av finansiell revisjon (også kalt regnskapsrevisjon), forvaltningsrevisjon og selskapskontroll.

KONTROLLUTVALGETS OPPGAVER

Kontrollutvalgets viktigste oppgave er å føre tilsyn med rådmannen for å se til at kommunestyrets vedtak og intensjoner følges opp, og at kommunen drives i samsvar med lovverket. Utvalgets oppgaver er lovfestet i kommunelovens § 77, og i forskrift om kontrollutvalg. Kontrollutvalget skal ifølge kommuneloven sørge for at disse oppgavene blir utført:

1.

Finansiell revisjon. Det innebærer å

- bestille finansiell revisjon fra kommunens revisor
- påse at kommunens årsregnskap blir revidert på en betryggende måte
- avgi uttalelse om årsregnskapet
- påse at revisors påpekninger til årsregnskapet blir fulgt opp

Forvaltningsrevisjon, som er en form for evaluering av kommunens tjenesteproduksjon. Kontrollutvalget utreder behovet for, planlegger og bestiller forvaltningsrevisjoner. Utvalget rapporterer resultatene fra hver forvaltningsrevisjon til kommunestyret.

Selskapskontroll, som innebærer å føre kontroll med forvaltningen av

kommunens interesser i selskaper. Dette gjelder både å følge opp at kommunen ivaretar sine eierinteresser og at selskapene drives på en økonomisk forsvarlig måte og i henhold til kommunestyrets intensjoner.

Gransking eller undersøkelser, enten på eget initiativ, eller etter vedtak i kommunestyret.

Budsjett. Kontrollutvalget lager årlig forslag til budsjett for kontroll- og tilsynsarbeidet i kommunen.

Valg av revisjonsordning. Det er svært sjelden denne saken er til behandling i kontrollutvalget, men i slike tilfeller gir utvalget innstilling til kommunestyret om valg av revisjonsordning, eventuelt også om valg av revisor. Kommunen har vært medeier i Revisjon Midt-Norge IKS siden etableringen i 2005. Selskapet leverer samtlige revisjonstjenester til kommunen.

KONTROLLUTVALGETS RETTIGHETER OG PLIKTER

Innsynsrett

Kontrollutvalget setter sin egen dagsorden og bestemmer selv hvilke undersøkelser det ønsker å iverksette. Utvalget kan fremme saker for behandling i kommunestyret og fremmer i den forbindelse forslag til vedtak. Utvalget har ikke instruksjonsmyndighet overfor administrasjonen, men kan be om å få tilslutning til pålegg til administrasjonen fra kommunestyret. Kontrollutvalget kan be om enhver opplysning eller tilgang til ethvert dokument i kommunen, uavhengig av bestemmelser om taushetsplikt og eventuelt bestemmelser om unntak fra offentlighet.

Som en følge av bestemmelsene om innsynsrett i kommuneloven kan kontrollutvalgets medlemmer be om å få tilsendt fullstendige sakspapirer og protokoller fra kommunestyre, formannskap og hovedutvalg/komiteer, inkludert saker som er unntatt offentlighet. I tillegg vil kontrollutvalgets medlemmer få innsyn i taushetsbelagte dokumenter på forespørsel. Kommunen kan likevel kreve å utlevere sensitivt materiale til kontrollutvalget som kollegium og ikke til enkeltmedlemmer. Dette går fram av forskrift om kontrollutvalg. Bakgrunnen for bestemmelsen er å unngå misbruk av innsynsretten fra enkeltmedlemmer, samtidig som det underbygger betydningen av at kontrollutvalget utøver tilsynsfunksjonen som et kollegium.

Innsynsretten omfatter også informasjon i selskaper organisert som interkommunale selskaper (IKS), aksjeselskaper som er heleid av kommunen (selv eller sammen med andre kommuner), samt heleide datterselskaper av IKS eller heleide aksjeselskaper.

Taushetsplikt

Den vide innsynsretten gir kontrollutvalget omfattende innsyn. Samtidig har utvalget et ansvar for ikke å misbruke innsynsretten eller opplysningene som innhentes. Som medlem i kontrollutvalget er man underlagt forvaltningslovens bestemmelser om taushetsplikt. Taushetsplikten gjelder også etter at man har gått ut av kontrollutvalget.

Det er en vanlig misforståelse at folkevalgte kan pålegges taushetsplikt for alle typer opplysninger som kommer fram i lukkede møter, dette er ikke riktig. Det er kun opplysninger knyttet til personlige forhold og næringsopplysninger som er underlagt taushetsplikt.

Habilitet

Medlemmene i politiske organ skal be om å få vurdert egen habilitet dersom organet behandler saker der de selv eller noen av deres nærmeste har interesser, eller er part, dette gjelder også kontrollutvalgets medlemmer. Departementet har utarbeidet en egen veileder om habilitet i kommuner og fylkeskommuner som er tilgjengelig på regjeringen.no på internett.

MER INFORMASJON

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har fått utarbeidet veilederen *Kontrollutvalgsboken*. En elektronisk utgave er tilgjengelig på Regjeringens nettsider (også på [Konseks nettsider](#)). Papirkopi vil bli utdelt på møtet for de som ønsker dette.

Kontrollutvalget utarbeidet en rapport fra valgperioden 2011-2015 med erfaringer fra arbeidet i valgperioden og informasjon om oppfølging av saker innen forvaltningsrevisjon og selskapskontroll. Dette ligger som vedlegg til denne saken.

Kontrollutvalgssekretariatets konklusjon

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalgets medlemmer å sette seg inn i kontrollutvalgshåndboka og rapport fra foregående valgperiode. Sekretariatet ber også utvalgets medlemmer signere en taushetserklæring som viser at medlemmene er gjort kjent med taushetsplikten.